

La soprano Anna Pirozzi i la contralt Maria José Montiel en el primer acte de *La Gioconda* ahir a la nit al Liceu

Anna Pirozzi salva l'estrena de 'La Gioconda', amb Iréne Theorin indisposada

Va de sopranos

ESCENARIS

Maricel Chavarría
Barcelona

La napolitana Anna Pirozzi va sortir ahir a l'escenari del Liceu disposada a defensar l'estrena de *La Gioconda*, d'Amilcare Ponchielli, en substitució d'Iréne Theorin. La soprano sueca s'està recuperant d'una pulmonia, segons va indicar Christina Schepplermann, la directora artística del Gran Teatre, abans de començar l'òpera. Alguns assistents van respondre amb xiulets. "Abans de xiular espereu a veure la funció perquè la senyora Pirozzi ha accedit a avançar un dia la seva intervenció i li estem molt agraïts", va dir. I el teatre va aplaudir.

Ja és mala sort que el Liceu reposti aquesta producció del reconegut director i escenògraf Pier Luigi Pizzi, que ja es va veure el 2005, per complir el desig de Theorin de debutar en el paper protagonista, i que una indisposició la retingui el dia de l'estrena. De tota manera, està previst que aparegui a partir de la funció del dia 4. El públic d'ahir a la nit es va quedar amb les ganes d'assistir a la pirueta vocal d'una veu wagneriana com la seva en un paper amb tanta italianità, però, per contra, va gaudir d'una Pirozzi que és potser la soprano italiana del moment per a aquest paper líric dramàtic.

La Gioconda, estrenada a la Scala el 1876, és una obra emblemàtica del perí-

ode que va de la maduresa verdiana al verisme incipient. I el llibret d'Arrigo Boito és una adaptació lliure del drama de Victor Hugo *Angelo, tyran de Padoue*. Boito, com Ponchielli, formava part de la scapigliatura, un moviment progressista i iconoclast que es rebel·lava contra l'estil imperant. Va traslladar l'acció de la Pàdua del segle XVI a la Venècia del XVII, va accentuar el romanticisme i va acabar escrivint un drama macabre en què la mort assetja els amors i desamors.

Ningú com el reggista Pier Luigi Pizzi, de 88 anys, per recrear un carnaval a la Venècia dels canals -els que ell mateix veu des de la seva casa palatina-, en què

Pasqual Maragall i Joan Clos van assistir a aquesta òpera el 2005; ahir Ada Colau tenia previst anar-hi, però va caure del cartell

es desenvolupa aquesta trista història d'una cantant ambulat (Pirozzi) que s'enamora d'un noble, Enzo (fabulós tenor Brian Jagde) que no li correspon. A més a més, és víctima del setge luxuriós de Barnaba, un espia de la Inquisició a qui aquí dona vida el baríton Gabriele Viviani, que, temible, fa honor al que diuen del personatge, que és un precedent de l'Otello de Verdi.

Aquesta és de les poques òperes que té sis personatges de diferent tessitura, cadascun amb la seva corresponent ària. I la primera a lluir la seva va ser la contralt Maria José Montiel, al paper de la mare cega de Gioconda. Ella va arrencar el primer "Brava!" del públic. A partir de llavors tot va anar musicalment en augment. Pirozzi va debutar en el paper amb naturalitat, fent gala de resistència, bravura -és esgotadora la part greu d'*I suicidio!*-, i també de la lleugeresa de la seva última intervenció.

A la seva vora, Dolora Zajick va fer una Laura notable en el vessant vocal, malgrat que difícilment creïble en el paper de jove enamorada del tenor que estima Gioconda. Sense oblidar el gran Ildebrando D'Arcangelo, el marit de Laura, la cirereta d'una grand opéra passional i dramàtica.

El ballet del tercer acte, que fa 14 anys va protagonitzar Àngel Corella al Liceu, el van ballar Alessandro Riga (Companyia Nacional de Dansa) i Letizia Giuliani. I és curiós: el 2005 van assistir a l'estrena el llavors president de la Generalitat Pasqual Maragall i l'alcalde Joan Clos. Però ahir l'alcaldeessa Ada Colau va caure del cartell a última hora. Com Theorin. En tot cas, els qui assisteixin avui a l'altre repartiment es trobaran amb la substituta de la substituta: Saioa Hernández (!), la diva aclamada a la prima de la Scala el desembre passat. Serà el seu debut al Liceu. A la batuta, fi fi el mestre Guillermo García Calvo. ●

Josep Maria Ruiz Simon

Arqueologia de Loewenstein (VII)

Loewenstein defineix el feixisme com una tècnica de mobilització emocional que pot destruir la democràcia. Però també el descriu com una tècnica que, com va passar a Alemanya el gener del 1933, pot permetre arribar al govern mitjançant els procediments usuals a les democràcies liberals. Per bé que Loewenstein no s'endinsà per aquest altre camí, es podria anar una mica més enllà i preguntar-se si aquesta tècnica també va permetre als governs feixistes governar democràticament. La literatura de l'època documenta que aquesta era, si més no, la imatge que, quan els convenia, volien oferir. Com ara quan Mussolini va afirmar, l'any 1936, que si hi havia un país on s'havia fet la democràcia veritable aquest país era la Itàlia feixista.

L'oposició entre la democràcia veritable que els seus moviments suposadament encarnaven i la que caracteritzava com a falsa democràcia parlamentària, partitocràtica o liberal sempre va ser a l'arsenal de propaganda del feixisme. I els règims feixistes, que a Alemanya i a Itàlia van arribar a tenir un important suport popular, mai no van renunciar a formes de legitimitat que es presentaven com a democràtiques.

Com ara els plebiscits, els referèndums o, fins i tot, les eleccions plebiscitàries, com les que Hitler va convocar el març del 1933, que descrivien com a expressions d'una democràcia directa més genuïna que una democràcia representativa en què, segons s'acostumava a afegir, els representants no representaven la "veu del poble". Els plantejaments plebiscitaris basats en la producció de preguntes que es poden respondre amb un no o, sobretot, amb un sí que significa l'adhesió incondicional al que proposa el Govern no només estaven fets a mida per a la tècnica de la mobilització de les emocions. També oferien un instrument molt funcio-

Segons Carl Schmitt, el feixisme no s'oposava a la democràcia, sinó a una de les seves formes històriques: la liberal

nal en el joc de la doble legitimitat que els feixismes jugaven quan es volien saltar el principi de legalitat i transcendir l'ordenament jurídic.

Carl Schmitt, que, abans d'afiliar-se al partit nazi ja mirava amb complicitat els experiments plebiscitaris del feixisme italià, solia remarcar que en l'expressió "democràcia liberal" es trobaven dos elements contradictoris. D'una banda, la democràcia, que associava a la idea d'una voluntat nacional homogènia i unànime. D'altra banda, el liberalisme, en què els drets i les llibertats corresponien en exclusiva als individus i s'associaven a idees com la divisió de poders o l'Estat de Dret. Segons Schmitt, el feixisme no s'oposava a la democràcia, sinó a una de les seves formes històriques, la liberal, que descrivia com una dissolució de la democràcia veritable.

La democràcia que volia preservar Loewenstein no era, com és obvi, aquesta suposada democràcia veritable, sinó precisament la democràcia liberal. Un cop d'ull al motlle trencat del model de la vella Atenes pot servir per recordar que el terme democràcia és un significat buit que s'ha omplert amb continguts diversos al llarg de la història. La redefinició de la democràcia que va assajar el feixisme feia una olor molt característica. Convé recordar-la si es volen evitar les confusions.

PANORAMA

Stanley Kubrick bat rècords al CCCB

EXPOSICIONS ▶ L'exposició dedicada al cineasta Stanley Kubrick, que va tancar les portes al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), diumenge va atreure 145.000 visitants, fet que la converteix en la mostra amb més èxit de públic de la història del centre. Comissariada per Hans-Peter Reichmann i Tim Heptner, del Deutsches Filmmuseum de Frankfurt, la mostra va ser adaptada per Jordi Costa. / Redacció

Mick Jagger serà operat del cor a Nova York

ROCK ▶ El cantant i líder dels Rolling Stones, Mick Jagger, serà operat del cor aquesta setmana a Nova York, segons ahir va revelar el web Drudge Report. Els metges li substituiran una vàlvula, però s'espera que el cantant, de 75 anys, reapareixi als escenaris aquest estiu. Dissabte els Stones van anunciar en un comunicat la suspensió de la gira *No fillers*, de 17 concerts pels Estats Units i el Canadà, perquè Jagger necessita "tractament mèdic", però el seu estat no es considera greu. / Redacció

Rubén Olmo, director del Ballet Nacional

DANSA ▶ El ballari i coreògraf Rubén Olmo serà el nou director del Ballet Nacional de España (BNE) a partir del setembre, segons ha anunciat la directora general de l'Institut Nacional de las Artes Escénicas y de la Música, Amanda de Miguel. Olmo, premi Nacional de Dansa 2015 en la modalitat d'interpretació, substituirà així Antonio Najarro, que sumava vuit anys al capdavant de la companyia. El sou de Olmo serà de 75.000 euros anuals. / Redacció